

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN
FÖR GOLVLÄGGARE
2003**

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN FÖR GOLVLÄGGARE
2003**

© Utbildningsstyrelsen 2006

Edita Prima Oy

Helsingfors 2006

DNR **12 /011/2003**
FÖRESKRIFT **Iakttas som förpliktande**
DATUM **17.1.2003**
Giltighetstid
fr.o.m. 1.2.2003 tillsvidare

De stadganden på vilka befogenheten att utfärda föreskriften bygger

L 631/1998 13 § 2 mom
F 812/1998 1 § 1 mom

Upphäver Föreskrift Nr **162/01171995**
Ändrar Föreskrift Nr

GRUNDERNA FÖR YRKESEXAMEN FÖR GOLVLÄGGARE

Utbildningsstyrelsen har fastställt grunder för yrkesexamen för golvläggare. Examensgrunderna skall iakttas fr.o.m. 1.2.2003 tillsvidare.

Utbildningsanordnare som ordnar utbildning som förbereder för examen eller för del därav skall göra upp och godkänna en läroplan för utbildningen med beaktande av vad som bestämts i dessa grunder. Som en del av den förberedande utbildningen skall ordnas prov som utvisar yrkesskickligheten.

Examenskommissionen, examensarrangören och utbildningsanordnaren kan inte lämna grunderna för examen obeaktade eller avvika från dem.

Om de uppgifter som skall antecknas på betygen och om betygsmodellerna samt om grunderna för uppgörandet av de personliga studieprogrammen bestäms separat.

Generaldirektör **HELI KUUSI**
Heli Kuusi

Undervisningsråd **MARKKU LAPPALAINEN**
Markku Lappalainen

Opetushallitus

Hakaniemenkatu 2, PL 380, 00531 Helsinki, puhelin (09) 774 775, faksi (09) 7747 7865, etunimi.sukunimi@oph.fi, www.oph.fi

Utbildningsstyrelsen

Hagnäsgatan 2, PB 380, 00531 Helsingfors, telefon (09) 774 775, fax (09) 7747 7865, fornamn.efternamn@oph.fi, www.oph.fi

INNEHÅLL

Kapitel 1

Syftet med fristående examina och målen för dem	7
1 § Fristående examina	7
2 § Förberedande utbildning för fristående examina	7
3 § De allmänna grunderna för sättet av påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna.....	8

Kapitel 2

Uppbyggnaden av yrkesexamen för golvläggare	8
1 § Examensdelarna.....	8

Kapitel 3

Kraven på yrkesskicklighet i yrkesexamen för golvläggare och grunderna för bedömningen	9
1 § Golvläggarens allmänna färdigheter.....	9
a) Krav på yrkesskicklighet.....	9
b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	10
c) Mål och kriterier för bedömningen	10
2 § Montering av beläggningar och beklädnader i plast	12
a) Krav på yrkesskicklighet.....	12
b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	12
c) Mål och kriterier för bedömningen	13
3 § Montering av parkettbeläggningar	14
a) Krav på yrkesskicklighet.....	14
b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	14
c) Mål och kriterier för bedömningen	15
4 § Montering av beläggningar och beklädnader av keramik och sten.....	16
a) Krav på yrkesskicklighet.....	16
b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	16
c) Mål och kriterier för bedömningen	17
5 § Laminat- och lamellparkettarbeten	18
a) Krav på yrkesskicklighet.....	18
b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	18
c) Mål och kriterier för bedömningen	19
6 § Linoleumarbeten.....	20
a) Krav på yrkesskicklighet.....	20
b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	20
c) Mål och kriterier för bedömningen	21

7 § Tätskikt med plastmatta.....	22
a) Krav på yrkesskicklighet.....	22
b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	22
c) Mål och kriterier för bedömningen	23
8 § Massagolv och ytbeläggning av golven	24
a) Krav på yrkesskicklighet.....	24
b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	24
c) Mål och kriterier för bedömningen	24
9 § Montering av flytande tätskikt	25
a) Krav på yrkesskicklighet.....	25
b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	25
c) Mål och kriterier för bedömningen	26
10 § Montering av textila beläggningar och beklädnader	27
a) Krav på yrkesskicklighet.....	27
b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	27
c) Mål och kriterier för bedömningen	27
11 § Idrottsgolv och sviktande golv	28
a) Krav på yrkesskicklighet.....	28
b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	29
c) Mål och kriterier för bedömningen	29
12 § Reparation och reovering av parkett- och trägolv samt trapparbeten.....	30
a) Krav på yrkesskicklighet.....	30
b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	30
c) Mål och kriterier för bedömningen	30
13 § Läggning av specialplattor	32
a) Krav på yrkesskicklighet.....	32
b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	32
c) Mål och kriterier för bedömningen	32
14 § Företagsamhet	34
a) Krav på yrkesskicklighet.....	34
b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten	34
c) Mål och kriterier för bedömningen	35

Kapitel 1

SYFTET MED FRISTÅENDE EXAMINA OCH MÅLEN FÖR DEM

1 § Fristående examina

De fristående examina är inte beroende av det sätt på vilket man förvärvat sig sin yrkesskicklighet. Det kunnande som examinanderna har skaffat sig genom utbildning, i arbetslivet eller genom sina intressen behandlas som en helhet, så att detta kunnande kan användas när den erfordrade yrkesskickligheten skall påvisas vid de fristående yrkesproven.

De fristående examina är modulära till sin struktur. De utgörs av uppgiftshelheter, som baseras på arbetslivet och dess utvecklingsbehov och som präglas av det som förenar verksamheten med den teoretiska grunden, av mångsidig yrkesskicklighet och av att arbetsprocessen integreras med resultaten av den. Varje del av en examen utgör ett delområde av yrkeskompetensen, som kan lyftas ut ur den naturliga arbetsprocessen och bilda en självständig helhet som kan bedömas. De fristående yrkesproven arrangeras och avläggs flexibelt för en examensdel i sänder. Examinandernas mål kan också vara att endast avlägga en eller flera delar av en examen, inte hela examen.

Grunden för beskrivningen av kraven på yrkesskicklighet är den kvalifikationsbestämning som anses vara lämpligast för yrkesområdet. Beskrivningen koncentreras på kraven för branschens centrala funktioner, behärskning av verksamhetsprocessen och omfattande yrkespraxis. I kraven ingår också de för arbetslivet nödvändiga språkkunskaperna och sociala färdigheterna.

2 § Förberedande utbildning för fristående examina

Systemet med fristående examina ställer inte examinanderna inför förhandsvillkor i fråga om utbildning. Emellertid avläggs dessa examina i allmänhet i samband med något slag av förberedande utbildning.

Den som anordnar förberedande utbildning skall fastställa läroplanen för utbildningen enligt examensgrunderna. Utbildningen och de fristående yrkesprov som ingår i den skall läggas upp enligt examensdelarna. Det åligger utbildningsanordnaren att arrangera de fristående yrkesproven som en del av den förberedande utbildningen. Till de studerandes skyldigheter hör att delta i dessa prov i samband med studierna.

De gemensamma studier, som ingår i en grundexamen som avläggs som grundläggande yrkesutbildning, är inte obligatoriska i en utbildning som förbereder för en grundexamen som avläggs som en fristående examen. Målen för dessa studier beaktas dock i tillämpliga delar i läroplanen och i arrangemangen för undervisningen.

3 § De allmänna grunderna för sättet av påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna

Bedömningen av de fristående yrkesproven förutsätter metodisk insamling av material, beslutsfattande och dokumentering angående examinandernas yrkesmässiga och arbetsrelaterade färdigheter, som jämförs med de i examensgrunderna fastställda kraven på yrkesskicklighet och med bedömningskriterierna. Tyngdpunkten vid bedömningen ligger på det praktiska arbetet och arbetsmetoderna. Färdigheterna eller kunnandet bedöms i allmänhet direkt enligt motsvarande arbete.

Miljön för de fristående yrkesproven skall vara verklig eller så realistisk som möjligt. Vid bedömningen tillämpas mångsidigt olika kvalitativa bedömningsmetoder såsom iakttagelser, intervjuer, frågor och portföljer samt självbedömning och gruppbedömning. De fristående yrkesproven läggs upp enligt examensdelarna så att man vid proven kan bedöma om examinanden uppfyller de centrala kraven på behärskandet av yrket.

Målen för bedömningen anger de kompetensområden som ägnas speciell uppmärksamhet vid bedömningen. Målen hänför sig till de centrala färdigheterna och man ser till att examinanden behärskar den teori som ligger till grund för arbetet samt att han/ hon behärskar arbetsmetoder, arbetsutrustning, material och arbetsprocesser. Såväl målen för bedömningen som bedömningskriterierna härleds ur kraven på yrkesskicklighet för motsvarande examensdel. Kriterierna för bedömningen baserar sig på målen för bedömningen och de anger och preciserar prestationer på olika nivåer. Bedömningskriterierna utgör trösklar med vilkas hjälp det är möjligt att differentiera kompetensnivån.

Kapitel 2

UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN FÖR GOLVLÄGGARE

1 § Examensdelarna

I golvlägningsbranschen är den utbildade arbetskraften som regel fördelad på tre materialbaserade kompetensområden. Yrkesinriktningarna är: 1) plast och motsvarande beläggnings- och beklädnadsmaterial, 2) parkett och andra trätytor 3) keramiska plattor. Yrkesexamen på området baserar sig på dessa inriktningalternativ. För att få examensbetyg över avlagd yrkesexamen för golvläggare skall examinanden avlägga minst fyra delar med godkänt betyg.

För att få examensbetyg skall studeranden avlägga den obligatoriska examensdelen:

- Golvläggarens allmänna färdigheter

Beroende på inriktning skall studeranden dessutom välja minst en av följande delar:

- Montering av beläggningar och beklädnader av plast
- Montering av parkettbeläggningar
- Montering av beläggningar och beklädnader av keramik och sten

Dessutom kan någon eller några av följande delar väljas:

- Laminat- och parkettarbeten
- Linoleumarbeten
- Tätskikt med plastmatta
- Massagolv och ytbeläggning av golven
- Montering av flytande tätskikt
- Montering av textila beläggningar och beklädnader
- Idrottsgolv och sviktande golv
- Reparation och renovering av parkett- och trägolv samt trapparbeten
- Läggnings av specialplattor.

Utöver de ovannämnda delarna eller som en särskild examensdel kan examinanderna avlägga följande valfria del:

- Företagsamhet.

Kapitel 3

KRAVEN PÅ YRKESKICKLIGHET I YRKESEXAMEN FÖR GOLVLÄGGARE OCH GRUNDERNA FÖR BEDÖMNINGEN

1 § Golvläggarens allmänna färdigheter

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanderna känner till undergolvet betydelse för kvaliteten hos den slutliga golvytan och för golvets livscykel. De kan undersöka och bedöma undergolvet jämnhet, hållfasthet, fukthalt och andra egenskaper som är nödvändiga för att nå det resultat som krävs. De kan informera om brister och ge förslag till åtgärder som inte ingår i deras arbetsuppgifter och som behöver vidtas för att avhjälpa sådana brister i underlag och arbetsmiljö som kan riskera kvaliteten på deras arbete. De kan åtgärda sådana brister och fel i undergolvet som faller inom ramen för deras egna arbetsuppgifter.

Examinanderna kan utifrån ritningar och dokument som gäller ett visst objekt räkna ut hur mycket material och arbetstid som går åt. De klarar av att utföra golvlägningsarbeten enligt givna anvisningar samt utarbeta arbetsbeskrivningar och ritningar och känner till vilka kvalitetskrav som ställs på den färdiga ytan. De kan lägga en yta som tillgodoser kraven på jämnhet och utföra kontroller som ingår i arbetet med kvalitetssäkringen samt utarbeta förståeliga och tydliga rapporter om sitt arbete.

Examinanderna kan använda olika ytbehandlings- och underlagsmaterial med beaktande av de ändamål, anvisningar och arbetarskyddsföreskrifter som gäller för materialet. De känner till sammansättningen hos de vanligaste materialen som används vid golvläggning och inverkan av eventuella hälsofarliga ämnen i dem, och kan använda och lagra material på ett riktigt och säkert sätt.

Examinanderna har grundläggande kunskaper om alla vanliga golvlägningsmaterial, för vilka ändamål materialen används och hur de fungerar. De kan identifiera materialen

och känner till deras egenskaper, såsom tork- och reaktionstider. De har grundläggande insikter i vilka förhållanden olika golvläggningssmetoder kräver.

Examinanderna kan sköta om att de maskiner och anordningar som används i golvläggningens branschen är i funktionsdugligt skick. De kan delta i mindre reparationer och underhåll av den vanligaste golvläggningssutrustningen och klarar av att använda de handverktyg som behövs i arbetet.

De klarar av att på ett säkert sätt använda sådana el- och tryckluftsapparater som är vanliga i golvläggningens branschen. De förstår risken med statiska laddningar och betydelsen av jordning i lokaler där faran för brand är stor och sörjer för att arbetet inte ger upphov till laddningar som kan orsaka gnistbildningar.

Examinanderna kan i samband med renoverings- och rivningsarbeten identifiera de rivningsprodukter som ofta innehåller asbest.

Examinanderna kan agera som medlem i en arbetsgrupp i enlighet med de principer som tillämpas i arbetslivet och känner till vilken praxis som gäller vid arbetsavtal och olika förfaringsätt i arbetslivet. De känner till det egna företagets kvalitetssystem och utför sitt arbete driftigt, ansvarsfullt och med fokus på kunden. I sitt arbete kan examinanderna använda nödvändiga skydd och undviker också att förorena miljön.

De är orienterade om hantering och sortering av avfall och kan i sitt arbete beakta principerna för en hållbar utveckling. De känner till innehållet i kollektivavtalet för golvläggningens branschen och kan tillämpa det vid prissättningen av det egna arbetet.

Examinanderna kan handla rätt vid olycksfall och har genomgått en grundkurs i första hjälpen, Fhj 1-kurs, eller har motsvarande kunskaper.

b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesskickligheten och de kunskaper och principer som den bygger på samt förmågan att tillämpa kunskaperna påvisas huvudsakligen i en verklig arbetsmiljö vid utförandet av normala arbetsuppgifter. Det fristående yrkesprovet kan kompletteras med olika utredningar, skriftliga arbeten och uppgifter, intervjuer och diskussioner samt med examinandens självvärdering.

När yrkesprovet planeras och genomförs kan man ta hänsyn till särskilda drag som kännetecknar den bransch inom vilken examinandens organisation eller den organisation som examinanden har valt ut är verksam. Den yrkesskicklighet som krävs för examen påvisas genom en allmängiltig arbetsuppgift inom golvläggningens branschen där examinandens prestationer kan avrapporteras och bedömas. I uppgiften kan ingå till exempel att konstatera kvaliteten på underlaget i en vanlig kontorslokal eller bostadslägenhet och utföra nödvändiga förstärknings-, justerings- eller avjämningsarbeten på underlaget. På detta monteras en vanlig golvbeläggning, såsom plastmatta, parkett, keramiska plattor eller motsvarande samt lister.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Prestationen godkänns om examinanden

- självständigt kan utföra vanliga golvläggningsarbeten
- kan bedöma kvaliteten och produktiviteten i fråga om den egna arbetet
- förhåller sig ansvarsfullt och kundorienterat till sitt arbete
- har kunskaper i första hjälpen motsvarande en Fhj 1-kurs
- beaktar de krav som underlaget ställer och bruksegenskaperna hos det material som används

- kan mäta underlagets planhet och undergolvet fukthalt
- kan med hjälp av ögonmått och handredskap ge en uppskattning av hållfastheten hos ett betongunderlag samt bedöma behovet av eventuella förstärkningar och ytterligare undersökningar
- kan tillgodogöra sig uppgifter om golvbeläggningar och väggbeklädnader utifrån arbetsbeskrivningar och ritningar
- känner till hur de vanligaste golvbeläggningsmaterialen skall användas och lagras på ett tekniskt riktigt och säkert sätt
- kan justera och plana ut ett underlag så att det uppnår den ytjämnhet som krävs
- kan läsa säkerhetsdatablad för produkter som används vid golvläggning och handla i enlighet med föreskrifterna i säkerhetsdatabladet
- kan använda de handverktyg som behövs samt eldrivna maskiner och anordningar på ett säkert sätt
- kan utföra vanliga golvläggnings- och ytbehandlingsarbeten och montera lister
- kan specificera kostnaderna för arbetet enligt anvisningar i kollektivavtalet
- kan handla som medlem i en arbetsgrupp
- använder personlig skyddsutrustning
- har grundläggande insikter i sortering, återvinning och behandling av avfall

Prestationen underkänns om examinandan

- inte självständigt kan utföra vanliga golvläggnings- och ytbehandlingsarbeten
- genom sitt arbete framkallar allvarlig fara för sig själv eller andra
- inte har kunskaper i första hjälpen motsvarande Fhj 1
- inte kan använda personlig skyddsutrustning
- genom sitt sätt att arbeta förorsakar onödig rengöring och städning
- inte kan granska och korrigera underlaget enligt normkraven
- inte klarar av sina uppgifter enligt givna anvisningar
- inte beaktar de krav som underlaget ställer och inte heller bruksegenskaperna hos det material som används
- inte kan utarbeta ett fungerande dagsschema
- inte kan använda de handverktyg som behövs, inte heller eldrivna maskiner och anordningar på ett säkert sätt
- framställer ytor som inte uppfyller allmänna kvalitetskrav
- inte kan montera golvlistor
- i kollektivavtalet inte kan hitta de arbetslag som ingår i hans eller hennes dagsschema och inte beaktar bestämmelserna om ackordsprissättning på ett korrekt sätt
- inte kan arbeta i en takt som förväntas av en yrkesman
- inte klarar av att handla som medlem i ett arbetskollektiv
- saknar grundläggande insikter i sortering, återvinning och behandling av avfall.

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanderna kan före monteringen av ytskiktet granska underlaget och utföra de grundarbeten som är nödvändiga för att uppnå den kvalitet som fastställts i de allmänna kvalitetskraven på byggnadsarbeten (RYL). De kan självständigt med hjälp av en arbetsbeskrivning montera de vanligaste golvbeläggningarna och golvbeklädnaderna av plast i lägenheter och offentliga lokaler samt montera lister. De kan också fästa fot- och hörnlister av plast och lister av plast för räcken och ta bort lister och trösklar som förhindrar beläggningsarbetet och sätta dem på plats igen. I arbetsuppgiften ingår fogning av plastbeläggningar och plastbeklädnader genom svetsning.

Examinanderna känner till vilka olika underlag som lämpar sig för respektive beläggning och beklädnad och vilka krav på ytjämnhet och andra krav som ställs på underlaget. De är medvetna om att gamla ytmaterial kan innehålla asbest och klarar av att hantera olika slags underlag och sätta dem i ett sådant skick att de kan beläggas och bekläs.

Examinanderna känner till de viktigaste egenskaperna hos material som de använder och vet vilka risker som kan vara förknippade med arbetsmetoder som de tillämpar. De är insatta i frågor som gäller säkerheten vid heta arbeten och har de kunskaper och färdigheter som krävs för certifikat som ger behörighet för heta arbeten. De vet hur man planerar sitt dagliga arbete så att det kan utföras produktivt och säkert. De kan bedöma åtgången på det material som de behöver.

Examinanderna är insatta i gällande kollektivavtal för golvläggningsbranschen och kan vid behov tillämpa kollektivavtalets ackordspriser vid prissättningen av sina egna arbetsuppgifter.

Examinanderna känner till vad som krävs av olika underlag för att arbetet skall lyckas och vet vilka egenskaper verktygen och materialen bör ha för att resultatet skall bli bra. De kan sköta sitt arbete självständigt, snyggt och säkert i en takt som förväntas av en erfaren yrkesman.

b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesskickligheten och de kunskaper och principer som den bygger på samt förmågan att tillämpa kunskaperna och, som en väsentlig del av yrket, förmågan att tidsmässigt samordna egna arbetsuppgifter och de olika arbeten och arbetsmoment som förekommer på en arbetsplats påvisas huvudsakligen vid utförandet av normala arbetsuppgifter i en verklig arbetsmiljö där det samtidigt pågår beläggnings- och beklädnadsarbeten på flera ytor. Det fristående yrkesprovet kan kompletteras med olika utredningar, skriftliga arbeten och uppgifter, intervjuer och diskussioner samt med examinandens självvärdering.

När yrkesprovet planeras och genomförs kan man ta hänsyn till särskilda drag som kännetecknar den bransch inom vilken examinandens organisation eller den organisation som examinanden har valt ut är verksam. Den yrkesskicklighet som krävs för examen påvisas genom en allmängiltig arbetsuppgift inom golvläggningsbranschen där examinandens prestationer kan avrapporteras och bedömas. I uppgiften kan ingå till exempel avlägsnande av gamla ytskikt, grundning (förbehandling med primer) av ytor som skall ytbeläggas, utfyllningar och utjämnningar av sprickor och svackor samt inpassning, fogning, uppvik och svetsning av ytbeläggningar. Examinanderna påvisar kunskaper och färdigheter för heta arbeten genom ett yrkesprov eller genom att avlägga ett prov för certifikat som ger behörighet för heta arbeten.

Examinanden skall utarbeta ett skriftligt dagsschema och en uträkning av ackordslönerna enligt gällande kollektivavtal.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Bedömningen inriktar sig i första hand på resultatet av det färdiga arbetet och på prydlig-
heten och ordningen på arbetsplatsen. När resultatet granskas beaktas även den tid som
examinanden använt för arbetet. Vid granskningen av arbetsmiljön kontrolleras också
skicket på arbetsredskapen. Andra mål för bedömningen är examinandens samarbets-
förmåga och i vilken mån denne beaktar arbetssäkerhetsfrågor.

Prestationen godkänns om examinanden

- självständigt kan montera sedvanliga plastbeläggningar och plastbeklädnader
- kan bedöma kvaliteten och produktiviteten i fråga om det egna arbetet
- förhåller sig ansvarsfullt och kundorienterat till sitt arbete
- beaktar de krav som underlaget ställer
- beaktar bruksegenskaperna hos det material som används
- kan utarbeta en fungerande arbetsplan och tidsmässigt samordna de arbeten och arbetsmoment som förekommer på en arbetsplats
- utför nödvändiga underlagsarbeten på ett ändamålsenligt sätt
- använder material effektivt och rationellt
- kan planera fogindelningen så att resultatet blir hållbart och snyggt
- har de kunskaper och färdigheter som krävs för certifikat för heta arbeten
- utför sitt arbete systematiskt och produktivt
- klarar av att utföra en arbetsprestation som uppfyller allmänna kvalitetskrav.

Prestationen underkänns om examinanden

- inte kan arbeta självständigt
- genom sitt arbete framkallar allvarlig fara för sig själv eller andra
- genom sitt sätt att arbeta förorsakar onödigt rengöring och städning
- inte beaktar de krav som underlaget ställer och inte heller bruksegenskaperna hos det material som används
- utför underarbetet felaktigt eller bristfälligt
- förorsakar onödigt materialspill
- placerar fogar, utför fogningar eller svetsar fogarna på ett sätt som strider mot anvisningarna
- gör kantskärningar som inte täcks av golvlisten eller otäta geringar och skarvar
- åstadkommer ytor som har utbuktningar eller upphöjningar
- inte kan utarbeta ett fungerande dagsschema
- i kollektivavtalet inte kan hitta de arbetslag som ingår i hans eller hennes arbets-
schema och inte beaktar bestämmelserna om ackordsprissättning på korrekt sätt
- inte har de kunskaper och färdigheter som krävs för certifikatet för heta arbeten
- inte kan arbeta i den takt som förväntas av en yrkesman
- framställer ytor som inte uppfyller allmänna kvalitetskrav.

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanderna kan före monteringen av ytskiktet granska underlaget och utföra de grundarbeten som är nödvändiga för att uppnå den kvalitet som fastställts i de allmänna kvalitetskraven på byggnadsarbeten (RYL). De kan självständigt med hjälp av en arbetsbeskrivning lägga stav- eller mosaikparkett samt montera lister. De känner till vilka redskap, maskiner och anordningar som behövs för dessa arbeten och har tillräckliga kunskaper för att kunna använda dem på ett säkert sätt.

De kan planera och lägga stav- eller mosaikparkett enligt ritningar, mäta och ställa in utgångslinjer och dra linjesnören samt utföra slipnings- och ytbehandlingsarbeten. De och också ta bort lister och trösklar som hindrar beläggningsarbetet och sätta dem plats igen samt kapa dörrar och göra nödvändiga urtag.

Examinanderna känner till vilka olika underlag som lämpar sig för respektive beläggning och beklädnad och vilka krav på ytjämnhet och andra krav som ställs på underlaget. De är medvetna om att gamla ytmaterial kan innehålla asbest. De klarar av att plattsätta, reparera och hantera olika slags underlag och sätta dem i ett sådant skick att de kan beläggas och bekläs. De vet hur man ordnar skyddstäckning av de färdiga ytorna under byggnadstiden.

Examinanderna känner till de viktigaste egenskaperna hos material som de använder och vet vilka risker som kan vara förknippade med arbetsmetoder som de tillämpar. De vet hur man planerar sitt dagliga arbete så att det kan utföras produktivt och säkert. De kan bedöma åtgången på det material som de behöver.

Examinanderna känner till vad som krävs av olika underlag för att arbetet skall lyckas och vet vilka egenskaper verktygen och materialen bör ha för att resultatet skall bli bra. De kan sköta sitt arbete självständigt, snyggt och säkert i en takt som förväntas av en erfaren yrkesman.

Examinanderna är insatta i gällande kollektivavtal för golvlägningsbranschen och kan vid behov tillämpa kollektivavtalets ackordspriser vid prissättningen av sina arbetsuppgifter.

b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesskickligheten och de kunskaper och principer som den bygger på samt förmågan att tillämpa kunskaperna och, som en väsentlig del av yrket, förmågan att tidsmässigt samordna egna arbetsuppgifter och de olika arbeten och arbetsmoment som förekommer på en arbetsplats påvisas huvudsakligen vid utförandet av normala arbetsuppgifter i en verklig arbetsmiljö där det samtidigt pågår beläggnings- och beklädnadsarbeten på flera ytor. Det fristående yrkesprovet kan kompletteras med olika utredningar, skriftliga arbeten och uppgifter, intervjuer och diskussioner samt med examinandens självvärdering.

När yrkesprovet planeras och genomförs kan man ta hänsyn till särskilda drag som kännetecknar den bransch inom vilken examinandens organisation eller den organisation som examinanden har valt ut är verksam.

Den yrkesskicklighet som krävs för examen påvisas genom en allmängiltig arbetsuppgift inom golvlägningsbranschen där examinandens prestationer kan avrapporteras och bedömas. I uppgiften kan ingå till exempel avlägsnande av gamla ytskikt, primning av ytor som skall ytbeläggas, utfyllningar och utjämnningar av sprickor och svackor, montering av ljudisolering samt läggning och ytbehandling av golvparkett. Examinanderna skall utarbeta

ett skriftligt dagsschema som anknyter till deras arbetsuppgifter och en uträkning av ackordslönerna enligt gällande kollektivavtal.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Bedömningen inriktar sig i första hand på resultatet av det färdiga arbetet och på prydlig-
heten och ordningen på arbetsplatsen. När resultatet granskas beaktas också den tid som
examinanden använt för arbetet. Vid granskningen av arbetsmiljön kontrolleras också
skicket på arbetsredskapen. Andra mål för bedömningen är examinandens arbetssätt, sam-
arbetsförmåga och i vilken mån denne beaktar arbetssäkerhetsfrågor.

Prestationen godkänns om examinanden

- självständigt kan utföra sedvanliga parkettlägningsarbeten
- kan bedöma kvaliteten och produktiviteten i fråga om det egna arbetet
- beaktar de krav som underlaget ställer
- beaktar bruksegenskaperna hos det material som används
- kan utarbeta ett fungerande dagsschema
- tidsmässigt kan samordna de arbeten och arbetsmoment som förekommer på en arbetsplats
- utför underlagsarbetena på ett ändamålsenligt sätt
- arbetar systematiskt och produktivt
- använder material effektivt och rationellt
- kan lägga parkettplattor eller –stavar enligt utgångslinjen och inpassa dem rätt i rum utan trösklar
- överallt beaktar nödvändiga rörelsefogar
- klarar av att utföra en arbetsprestation som uppfyller allmänna kvalitetskrav.

Prestationen underkänns om examinanden

- inte kan arbeta självständigt
- genom sitt arbete framkallar allvarlig fara för sig själv eller andra
- genom sitt sätt att arbeta förorsakar onödig rengöring och städning
- inte beaktar de krav som underlaget ställer och inte heller bruksegenskaperna hos det material som används
- utför underarbetet felaktigt eller bristfälligt
- förorsakar onödigt materialspill
- inte lämnar tillräckliga rörelsefogar vid monteringen
- ställer in linjerna eller indelar fogarna felaktigt
- inte kan utarbeta ett fungerande dagsschema
- i kollektivavtalet inte kan hitta de arbetsslag som ingår i hans eller hennes arbets-
schema och inte beaktar bestämmelserna om ackordsprissättning på korrekt sätt
- inte kan arbeta i den takt som förväntas av en yrkesman
- framställer ytor som inte uppfyller allmänna kvalitetskrav.

4 § Montering av beläggningar och beklädnader av keramik och sten

(När det gäller kraven på yrkesskicklighet motsvarar denna del modulen Plattsättning inom yrkesexamen i husbyggnad)

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanderna kan förhålla sig ansvarsfullt och kundorienterat till sitt arbete. De kan självständigt utifrån ritningar och planeringsdokument utföra de vanligaste plattsättningsarbetena inomhus med att beklä golv och väggar med keramiska plattor samt montera lister. De känner till de krav som ställs på ytor som skall bekläs med plattor och kan kontrollera och korrigera brister i det egna arbetet. De kan välja redskap och material som lämpar sig för objektet. De kan på förhand planera in hur fogarna skall indelas och hur arbetet lämpligen skall avancera.

Examinanderna känner till de viktigaste egenskaperna hos material som de använder och vet vilka risker som kan vara förknippade med arbetsmetoder som de tillämpar. De vet hur man planerar sitt dagliga arbete så att det kan utföras produktivt och säkert. De kan bedöma åtgången på det material som de behöver och hur mycket tid som går åt för att utföra ett visst arbete.

Examinanderna är insatta i gällande kollektivavtal för golvläggningsbranschen och kan vid behov tillämpa kollektivavtalets ackordspriser vid prissättningen av sina egna arbetsuppgifter.

Examinanderna känner till vad som krävs av olika underlag för att arbetet skall lyckas och vet vilka egenskaper verktygen och materialen bör ha för att resultatet skall bli bra. De kan sköta sitt arbete självständigt, snyggt och säkert i en takt som förväntas av en erfaren yrkesman.

b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesskickligheten och de kunskaper och principer som den bygger på samt förmågan att tillämpa kunskaperna och, som en väsentlig del av yrket, förmågan att tidsmässigt samordna egna arbetsuppgifter och de olika arbeten och arbetsmoment som förekommer på en arbetsplats påvisas huvudsakligen vid utförandet av normala arbetsuppgifter i en verklig arbetsmiljö där det samtidigt pågår beläggnings- och beklädnadsarbeten på flera ytor. Det fristående yrkesprovet kan kompletteras med olika utredningar, skriftliga arbeten och uppgifter, intervjuer och diskussioner samt med examinandens självvärdering.

När yrkesprovet planeras och genomförs kan man ta hänsyn till särskilda drag som kännetecknar den bransch inom vilken examinandens organisation eller den organisation som examinanden har valt ut är verksam. Den yrkesskicklighet som krävs för examen påvisas genom en allmängiltig arbetsuppgift inom golvläggningsbranschen där examinandens prestationer kan avrapporteras och bedömas. I uppgiften kan ingå till exempel justeringar och utjämningar av vägg- och golvytor, uppbyggnad av fall mot golvbrunnar, tillredning av fogmassa, skärning och fastsättning av plattor samt fogningar och tätningar.

Till arbetsuppgifterna hör alltid en arbetsplan som omfattar:

- beräkning av materialåtgång (specificerad enligt teoretisk mängd och spill)
- beräkning av tid som behövs för arbetet baserad på en tillförlitlig uträkning av materialåtgången
- arbetsordning
- arbetsredskap, maskiner, anordningar, ställningar
- tryggnad av arbets säkerheten
- beaktande av eventuell golvvärme.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Prestationen godkänns om examinandena

- självständigt kan utföra sedvanliga platsättningsarbeten
- kan bedöma kvaliteten och produktiviteten i fråga om det egna arbetet
- förhåller sig ansvarsfullt och kundorienterat till sitt arbete
- beaktar de krav som underlaget ställer
- beaktar bruksegenskaperna hos det material som används
- kan utarbeta ett fungerande dagsschema
- kan planera en harmonisk och funktionsduglig fogindelning utan onödiga skarvar
- utför ett arbete som kvalitetsmässigt uppfyller kraven i arbetsbeskrivningar och andra projektdokument samt de allmänna kvalitetskraven för byggnadsbranschen
- använder arbetsmetoder som är ergonomiska och säkra
- tidsmässigt kan samordna de arbeten och arbetsmoment som förekommer på en arbetsplats
- utför underlagsarbetena på ett ändamålsenligt sätt
- arbetar systematiskt och produktivt
- använder material effektivt och rationellt
- klarar av att utföra en arbetsprestation som uppfyller allmänna kvalitetskrav.

Prestationen underkänns om examinandena

- inte kan arbeta självständigt
- genom sitt arbete framkallar allvarlig fara för sig själv eller andra
- genom sitt sätt att arbeta förorsakar onödig rengöring och städning
- inte beaktar de krav som underlaget ställer
- inte beaktar bruksegenskaperna hos det material som används
- utför underarbetet felaktigt eller bristfälligt
- förorsakar onödigt materialspill
- utarbetar en arbetsplan som inte kan genomföras
- planerar en fogindelning där man använder onödigt många plattor som är smalare än en halv platta
- kammar ut fästmassa för tidigt eller för lite massa med hänsyn till objektet
- inte kan utarbeta ett fungerande dagsschema
- i kollektivavtalet inte kan hitta de arbetslag som ingår hans eller hennes arbetschema och inte beaktar bestämmelserna om ackordsprissättning på korrekt sätt
- inte kan arbeta i den takt som förväntas av en yrkesman
- framställer ytor som inte uppfyller allmänna kvalitetskrav.

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanderna kan innan ytskiktet monteras kontrollera och utföra de underarbeten som är nödvändiga för att uppnå den kvalitet som fastställts i de allmänna kvalitetskraven på byggnadsarbeten (RYL). De kan självständigt med hjälp av en arbetsbeskrivning lägga laminat- och lamellparkettgolv samt montera lister. De känner till vilka redskap, maskiner och anordningar som behövs för dessa arbeten och har tillräckliga kunskaper för att kunna använda dem på ett säkert sätt.

De kan också ta bort lister och trösklar som hindrar beläggningsarbetet och sätta dem på plats igen samt kapa dörrar i lägenheter och göra nödvändiga urtag. De kan ordna skyddstäckning av de färdiga ytorna under byggnadstiden.

Examinanderna känner till vilka olika underlag som lämpar sig för respektive beläggning och beklädnad och vilka krav på ytjämnhet och andra krav som ställs på underlaget och miljön. De är medvetna om att gamla ytmaterial kan innehålla asbest och klarar av att hantera olika slags underlag och sätta dem i ett sådant skick att de kan beläggas och bekläs.

Examinanderna känner till de viktigaste egenskaperna hos material som de använder och vet vilka risker som kan vara förknippade med arbetsmetoder som de tillämpar. De vet hur man planerar sitt dagliga arbete så att det kan utföras produktivt och säkert. De kan bedöma åtgången på det material som de behöver.

Examinanderna känner till vad som krävs av olika underlag för att arbetet skall lyckas och vet vilka egenskaper verktygen och materialen bör ha för att resultatet skall bli bra. De kan sköta sitt arbete självständigt, snyggt och säkert i en takt som förväntas av en erfaren yrkesman.

Examinanderna är insatta i gällande kollektivavtal för golvlägningsbranschen och kan vid behov tillämpa kollektivavtalets ackordspriser vid prissättningen av sina egna arbetsuppgifter.

b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesskickligheten och de kunskaper och principer som den bygger på samt förmågan att tillämpa kunskaperna och, som en väsentlig del av yrket, förmågan att tidsmässigt samordna egna arbetsuppgifter och de olika arbeten och arbetsmoment som förekommer på en arbetsplats påvisas huvudsakligen vid utförandet av normala arbetsuppgifter i en verklig arbetsmiljö där det samtidigt pågår beläggnings- och beklädnadsarbeten på flera ytor. Det fristående yrkesprovet kan kompletteras med olika utredningar, skriftliga arbeten och uppgifter, intervjuer och diskussioner samt med examinandens självvärdering.

När yrkesprovet planeras och genomförs kan man ta hänsyn till särskilda drag som kännetecknar den bransch inom vilken examinandens organisation eller den organisation som examinanden har valt ut är verksam. Den yrkesskicklighet som krävs för examen påvisas genom en allmängiltig arbetsuppgift inom golvlägningsbranschen där examinandens prestationer kan avrapporteras och bedömas. I uppgiften kan ingå till exempel avlägsnande av gamla ytskikt, utfyllningar och utjämnningar av sprickor och svackor, montering av ljudisolering samt beaktande av golvvärme.

Examinanderna skall utarbeta ett skriftligt dagsschema som anknyter till deras arbetsuppgifter och en uträkning av ackordslönerna enligt gällande kollektivavtal.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Bedömningen inriktar sig i första hand på resultatet av det färdiga arbetet och på prydligheten och ordningen på arbetsplatsen. När resultatet granskas beaktas också den tid som examinanden använt för arbetet. Vid granskningen av arbetsmiljön kontrolleras också skicket på arbetsredskapen. Andra mål för bedömningen är examinandens arbetssätt, samarbetsförmåga och i vilken mån denne beaktar arbets säkerhetsfrågor.

Prestationen godkänns om examinanden

- självständigt kan utföra sedvanliga laminat- och lamellparkettarbeten
- kan bedöma kvaliteten och produktiviteten i fråga om det egna arbetet
- beaktar de krav som underlaget ställer och bruksegenskaperna hos det material som används
- kan utarbeta ett fungerande arbetsschema och räkna ut ackordslöner
- kan kontrollera det underlag som skall ytbeläggas och göra nödvändiga reparationer
- lämnar tillräckliga rörelsefogar och gör urtag där det behövs
- utför nödvändiga underarbeten på ett ändamålsenligt sätt
- använder material effektivt och rationellt
- kan planera fogindelningen så att resultatet blir hållbart och snyggt
- arbetar systematiskt och produktivt
- klarar av att utföra en arbetsprestation som uppfyller allmänna kvalitetskrav.

Prestationen underkänns om examinanden

- inte kan arbeta självständigt
- genom sitt arbete framkallar allvarlig fara för sig själv eller andra
- genom sitt sätt att arbeta förorsakar onödigt rengöring och städning
- inte beaktar de krav som underlaget ställer
- utför kontroll och reparationer av underlaget på ett bristfälligt sätt
- inte beaktar bruksegenskaperna hos det material som används
- väljer fel typ av lim eller spackel
- lägger golvet med för korta förskjutningar mellan fogarna
- utför underarbetet felaktigt eller bristfälligt
- behandlar material på ett felaktigt sätt
- förorsakar onödigt materialspill
- inte lämnar tillräckliga rörelsefogar eller gör urtagen bristfälligt eller slarvigt
- monterar listerna bristfälligt
- inte kan utarbeta ett fungerande dagsschema
- i kollektivavtalet inte kan hitta de arbetslag som ingår i hans eller hennes dagsschema och inte beaktar bestämmelserna om ackordsprissättning på korrekt sätt
- inte kan arbeta i den takt som förväntas av en yrkesman.

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanderna kan självständigt med hjälp av en arbetsbeskrivning montera de vanligaste golvbeläggningarna av linoleum med svetsade fogar samt lister i lägenheter och offentliga lokaler. Examinanderna kan skära och montera färdigt tillskurna mönster enligt ritningar. De kan också ta bort lister och trösklar som hindrar beläggningsarbetet och sätta dem på plats igen.

Examinanderna känner till vilka olika underlag som lämpar sig för respektive beläggning och beklädnad och vilka krav på ytjämnhet och andra krav som ställs på underlaget. De är medvetna om att gamla ytmaterial kan innehålla asbest och klarar av att hantera olika slags underlag och sätta dem i ett sådant skick att de kan beläggas och bekläs.

Examinanderna känner till de viktigaste egenskaperna hos linoleum och vet vilka risker som kan vara förknippade med de arbetsmetoder som de tillämpar. De är insatta i frågor som gäller säkerheten vid heta arbeten och har de kunskaper och färdigheter som krävs för certifikat som ger behörighet för heta arbeten. De vet hur man planerar sitt dagliga arbete så att det kan utföras produktivt och säkert. De kan bedöma åtgången på det material som de behöver och hur mycket tid som går åt till monteringen.

Examinanderna är insatta i gällande kollektivavtal för golvlägningsbranschen och kan vid behov tillämpa kollektivavtalets ackordspriser vid prissättningen av sina arbetsuppgifter.

Examinanderna känner till vad som krävs av olika underlag för att arbetet skall lyckas och vet vilka egenskaper verktygen och materialen bör ha för att resultatet skall bli bra. De kan sköta sitt arbete självständigt, snyggt och säkert i en takt som förväntas av en erfaren yrkesman.

b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesskickligheten och de kunskaper och principer som den bygger på samt förmågan att tillämpa kunskaperna och, som en väsentlig del av yrket, förmågan att tidsmässigt samordna egna arbetsuppgifter och de olika arbeten och arbetsmoment som förekommer på en arbetsplats påvisas huvudsakligen vid utförandet av normala arbetsuppgifter i en verklig arbetsmiljö där det samtidigt pågår beläggnings- och beklädnadsarbeten på flera ytor. Det fristående yrkesprovet kan kompletteras med olika utredningar, skriftliga arbeten och uppgifter, intervjuer och diskussioner samt med examinandens självvärdering.

När yrkesprovet planeras och genomförs kan man ta hänsyn till särskilda drag som kännetecknar den bransch inom vilken examinandens organisation eller den organisation som examinanden har valt ut är verksam. Den yrkesskicklighet som krävs för examen påvisas till exempel genom avlägsnande av gamla ytskikt, primning av de ytor som skall beläggas, utfyllningar, justeringar och utjämnningar av sprickor, inpassning av linoleummattor, utskärning av mönster, fogning, fastsättning av beläggningen och tätning av fogen. Kunskaperna och färdigheterna för heta arbeten påvisar examinanden antingen genom ett särskilt prov eller genom att visa upp ett certifikat för heta arbeten.

Examinanderna skall utarbeta ett skriftligt dagsschema som anknyter till deras arbetsuppgifter och en uträkning av ackordslönerna enligt tillämpliga delar av gällande kollektivavtal.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Prestationen godkänns om examinandem

- självständigt kan utföra sedvanliga linoleumarbeten
- kan bedöma kvaliteten och produktiviteten i fråga om den egna arbetet
- förhåller sig ansvarsfullt och kundorienterat till sitt arbete
- har de kunskaper och färdigheter som krävs för certifikat för heta arbeten
- beaktar de krav som underlaget ställer och bruksegenskaperna hos det material som används
- kan utarbeta en fungerande arbetsplan och räkna ut ackordslöner
- utför underlagsarbeten på ett ändamålsenligt sätt
- använder material effektivt och rationellt
- kan planera fogindelningen så att resultatet blir hållbart och snyggt
- kan skära ut och anpassa mönster enligt ritningar
- svetsar fogarna snyggt enligt anvisningar
- tidsmässigt kan samordna olika arbeten och arbetsmoment
- arbetar systematiskt och produktivt
- klarar av att utföra en arbetsprestation som uppfyller allmänna kvalitetskrav.

Prestationen underkänns om examinandem

- inte kan arbeta självständigt
- genom sitt arbete framkallar allvarlig fara för sig själv eller andra
- inte har de kunskaper och färdigheter som krävs för certifikatet för heta arbeten
- genom sitt sätt att arbeta förorsakar onödig rengöring och städning
- inte beaktar de krav som underlaget ställer
- inte beaktar bruksegenskaperna hos det material som används
- utför underarbetet felaktigt eller bristfälligt
- förorsakar onödigt materialspill
- skär kanterna så att golvlisten inte täcker kantskärningarna
- åstadkommer ytor som har ojämnheter, spår av limspridare, repor, fläckar, störande färgskiftningar eller andra fel
- gör fogar som inte är täta och raka
- inte kan utarbeta ett fungerande dagsschema
- i kollektivavtalet inte kan hitta de arbetsslag som ingår i hans eller hennes arbetschema och inte beaktar bestämmelserna om ackordsprissättning på korrekt sätt
- inte kan arbeta i den takt som förväntas av en yrkesman
- åstadkommer ytor som inte uppfyller allmänna kvalitetskrav.

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanderna kan montera tätskikt med plastmatta med den yrkesskicklighet som krävs av den som är berättigad till personcertifikat för vattenisolering av våtutrymmen.

Examinanderna kan kontrollera skicket på underlaget och dess fall till golvbrunn och kan utföra nödvändiga reparationer av underlaget.

Examinanderna känner till miljöministeriets föreskrifter om våtrumsarbeten och andra avtal och standarder på området (Finlands Byggbestämmelsesamling C2, RYL, Finlands Byggingenjörersförbunds anvisningar RIL 107 osv.).

De förstår de byggnadsfysikaliska grundprinciper som gäller för våtrumskonstruktioner och för de material som används i dem och betydelsen av kvalitet och skick hos den yta som skall beläggas för den färdiga ytans hållbarhet.

Examinanderna känner till egenskaperna hos de lim som används för fastsättningen av plastmattor som lämpar sig som tätskikt. De känner till för vilka olika ändamål limmen kan användas och vilka redskap som behövs. De har kunskap om vilka metoder som används för kvalitetskontrollen av isoleringsarbeten och vet hur man tillfälligt ordnar behövlig skyddstäckning av en isolerad yta.

Examinanderna kan fasa och svetsa plastmattans fogar så att de blir täta och snygga. I sitt arbete kan examinanderna använda nödvändig skyddsutrustning och även skydda omgivningen mot nedsmutsning. De är insatta i frågor som gäller säkerheten vid heta arbeten och har de kunskaper och färdigheter som krävs för certifikat för heta arbeten.

Examinanderna kan planera sitt dagliga arbete så att arbetet kan utföras produktivt och säkert. De kan bedöma materialåtgången och klarar också av att själva utarbeta planer exempelvis för reparationer av mindre vatten- eller mögelskador.

Examinanderna känner till vad som krävs av olika underlag för att arbetet skall lyckas och vet vilka egenskaper verktygen och materialen bör ha för att resultatet skall bli bra. De kan sköta sitt arbete självständigt, snyggt och säkert i en takt som förväntas av en erfaren yrkesman.

b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesskickligheten och de kunskaper och principer som den bygger på samt förmågan att tillämpa kunskaperna och, som en väsentlig del av yrket, förmågan att tidsmässigt samordna egna arbetsuppgifter och de olika arbeten och arbetsmoment som förekommer på en arbetsplats påvisas huvudsakligen vid utförandet av normala arbetsuppgifter i en verklig arbetsmiljö där det samtidigt pågår beläggnings- och beklädnadsarbeten på flera ytor. Det fristående yrkesprovet kan kompletteras med olika utredningar, skriftliga arbeten och uppgifter, intervjuer och diskussioner samt med examinandens självvärdering.

När yrkesprovet planeras och genomförs kan man ta hänsyn till särskilda drag som kännetecknar den bransch inom vilken examinandens organisation eller den organisation som examinanden har valt ut är verksam. Den yrkesskicklighet som krävs för examen påvisas genom en allmängiltig arbetsuppgift inom golvläggningsbranschen där examinandens prestationer kan avrapporteras och bedömas. I uppgiften kan ingå till exempel kontroller, reparationer och mätningar av underlag, förbehandling med primer, avjämning och slipning av underlag, fastsättning av plastmattor och svetsning och skärning av fogar. Kunskaper och färdigheter för heta arbeten påvisas antingen genom yrkesprov eller genom uppvisande av certifikat för heta arbeten.

I arbetsuppgifterna ingår mottagning och kontroll av material, skydd av omgivande konstruktioner, städning, avfallssortering och skyddstäckning av färdiga ytor.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Prestationen godkänns om examinanden

- självständigt kan montera sedvanliga tätskikt med plastmatta
- kan bedöma kvaliteten och produktiviteten i fråga om det egna arbetet
- förhåller sig ansvarsfullt och kundorienterat till sitt arbete
- har de kunskaper och färdigheter som krävs för certifikat för heta arbeten
- beaktar de krav som underlaget ställer och bruksegenskaperna hos de material som används
- kan utarbeta en fungerande arbetsplan och räkna ut ackordslöner
- utför nödvändiga underlagsarbeten på ett ändamålsenligt sätt
- använder material effektivt och rationellt
- kan planera fogindelningen så att resultatet blir hållbart och snyggt
- arbetar systematiskt och produktivt
- klarar av att utföra en arbetsprestation som uppfyller allmänna kvalitetskrav.

Prestationen underkänns om examinanden

- inte kan arbeta självständigt
- genom sitt arbete framkallar allvarlig fara för sig själv eller andra
- inte har de kunskaper och färdigheter som krävs för certifikatet för heta arbeten
- genom sitt sätt att arbeta förorsakar onödigt rengöring och städning
- inte beaktar de krav som underlaget ställer och inte heller bruksegenskaperna hos det material som används
- utför underarbetet felaktigt eller bristfälligt
- inte kan kontrollera eller reparera brister i underlaget
- gör uppviken mot väggar eller andra vikningar för runda
- utför svetsningar eller andra tätningar som inte klarar av 0,5 bar vid provning med undertryck
- förorsakar onödigt materialspill
- inte kan utarbeta ett fungerande dagsschema
- inte kan arbeta i den takt som förväntas av en yrkesman
- åstadkommer ytor som inte uppfyller allmänna kvalitetskrav.

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanderna kan utföra ytbehandlingar på betonggolv enligt allmänna kvalitetskrav. Typiska ytbeläggningsmaterial är epoxi-, akryl- och polyuretanbaserade självutjämnande massor samt torrmassor och färgsands- och mosaikbeläggningar. De kan också utföra hörnavrundningar med massa samt montera golvlistor och utföra fogningar och avgränsningar.

Examinanderna känner till vad som krävs av olika underlag för att arbetet skall lyckas och vet vilka egenskaper verktygen och materialen bör ha för att resultatet skall bli bra. De kan sköta sitt arbete självständigt, snyggt och säkert i en takt som förväntas av en erfaren yrkesman.

b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesskickligheten och de kunskaper och principer som den bygger på samt förmågan att tillämpa kunskaperna och, som en väsentlig del av yrket, förmågan att tidsmässigt samordna egna arbetsuppgifter och de olika arbeten och arbetsmoment som förekommer på en arbetsplats påvisas huvudsakligen vid utförandet av normala arbetsuppgifter i en verklig arbetsmiljö. Det fristående yrkesprovet kan kompletteras med olika utredningar, skriftliga arbeten och uppgifter, intervjuer och diskussioner samt med examinandens självvärdering.

När yrkesprovet planeras och genomförs kan man ta hänsyn till särskilda drag som kännetecknar den bransch inom vilken examinandens organisation eller den organisation som examinanden har valt ut är verksam. Den yrkesskicklighet som krävs för examen påvisas genom en allmängiltig arbetsuppgift inom golvläggningsbranschen där examinandens prestationer kan avrapporteras och bedömas. I uppgiften kan ingå till exempel mätning och kontroll av gamla och nya golv, avlägsnande av gamla ytskikt, förbehandling, utfyllning, utjämning, fluatering, lackning, målning och andra ytbehandlingar.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Prestationen godkänns om examinanden

- självständigt kan montera sedvanliga beläggningar och beklädnader av plast
- kan bedöma kvaliteten och produktiviteten i fråga om den egna arbetet
- förhåller sig ansvarsfullt och kundorienterat till sitt arbete
- beaktar de krav som underlaget ställer och bruksegenskaperna hos de material som används
- kan välja lämpliga redskap för arbetet
- kan välja och i sitt arbete använda nödvändig skyddsutrustning
- kan med tillräcklig noggrannhet bedöma materialåtgången i arbetet
- kan utarbeta en fungerande arbetsplan
- tidsmässigt kan samordna de arbeten och arbetsmoment som förekommer på en arbetsplats
- utför nödvändiga underlagsarbeten på ett ändamålsenligt sätt
- använder material effektivt och rationellt
- kan planera fogindelningen så att resultatet blir hållbart och snyggt
- arbetar systematiskt och produktivt
- klarar av att utföra en arbetsprestation som uppfyller allmänna kvalitetskrav och den färdiga ytan har en tjocklek som motsvarar kraven i aktuella dokument.

Prestationen underkänns om examinandena

- inte kan arbeta självständigt
- genom sitt arbete framkallar allvarlig fara för sig själv eller andra
- genom sitt sätt att arbeta förorsakar onödig rengöring och städning
- inte beaktar de krav som underlaget ställer och inte heller bruksegenskaperna hos det material som används
- utför underarbetet felaktigt eller bristfälligt
- förorsakar onödigt materialspill
- placerar fogarna i strid med anvisningarna
- inte kan utarbeta ett fungerande dagsschema
- inte kan arbeta i den takt som förväntas av en yrkesman
- åstadkommer ytor som inte uppfyller allmänna kvalitetskrav eller färdiga ytor som till sin tjocklek inte motsvarar kraven i aktuella dokument.

9 § Montering av flytande tätskikt

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanderna kan förhålla sig ansvarsfullt och kundorienterat till sitt arbete. De kan montera tätskikt i våtrum med den yrkesskicklighet som krävs för personcertifikat som ger behörighet för vattenisolering med flytande produkter.

Examinanderna är orienterade om miljöministeriets föreskrifter om våtrumsarbeten och andra avtal och standarder på området (C2, RYL, RIL 107 osv.).

De förstår de byggnadsfysikaliska grundprinciper som gäller för våtrumskonstruktioner och för de material som används i dem och betydelsen av kvalitet och skick hos den yta som skall beläggas för den färdiga ytans hållbarhet.

Examinanderna kan analysera skicket hos det underlag som skall isoleras och reparera underlaget i det utsträckning som behövs för att isoleringen skall vara säker.

Examinanderna känner till egenskaperna hos de material som vanligen används för vattentätningar. De känner till för vilka olika ändamål materialen kan användas och vilka redskap som behövs. De har kunskap om vilka metoder som används för kvalitetskontrollen av isoleringsarbeten och vet hur man tillfälligt ordnar behövlig skyddstäckning av en isolerad yta.

Examinanderna kan planera sitt dagliga arbete så att det kan utföras produktivt och säkert. De kan bedöma materialåtgången och klarar också av att själva utarbeta en plan för exempelvis reparationer av mindre vatten- eller mögelskador.

Examinanderna känner till vad som krävs av olika underlag för att arbetet skall lyckas och vet vilka egenskaper verktygen och materialen bör ha för att resultatet skall bli bra. De kan sköta sitt arbete självständigt, snyggt och säkert i en takt som förväntas av en erfaren yrkesman.

b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesskickligheten och de kunskaper och principer som den bygger på samt förmågan att tillämpa kunskaperna och påvisas huvudsakligen i utförandet av normala arbetsuppgifter i en verklig arbetsmiljö. Det fristående yrkesprovet kan kompletteras med olika utredningar, skriftliga arbeten och uppgifter, intervjuer och diskussioner samt med examinandens självvärdering.

När yrkesprovet planeras och genomförs kan man ta hänsyn till särskilda drag som kännetecknar den bransch inom vilken examinandens organisation eller den organisation som examinanden har valt ut är verksam. Den yrkesskicklighet som krävs för examen påvisas genom en allmängiltig arbetsuppgift inom golvlägningsbranschen där examinandens prestationer kan avrapporteras och bedömas. I uppgiften kan ingå till exempel mätning och granskning av underlaget, primning, montering av hörnförstärkningar, tätning av golvbrunnar och genomföringar, användning av specialprodukter som stryks på och bredds ut med roller på golv- och väggytor samt utbredning av specialmassor. I arbetsuppgifterna ingår mottagning och kontroll av material, skydd av omgivande konstruktioner, städning, avfallssortering och skyddstäckning av färdiga ytor.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Prestationen godkänns om examinanden

- självständigt kan montera tätskikt med flytande produkter
- kan bedöma kvaliteten och produktiviteten i fråga om den egna arbetet
- förhåller sig ansvarsfullt och kundorienterat till sitt arbete
- beaktar de krav som underlaget ställer och bruksegenskaperna hos de material som används
- kan utarbeta en fungerande arbetsplan
- tidsmässigt kan samordna de arbeten och arbetsmoment som förekommer på en arbetsplats
- utför nödvändiga underlagsarbeten på ett ändamålsenligt sätt
- använder material effektivt och rationellt
- kan planera fogindelningen så att resultatet blir hållbart och snyggt
- arbetar systematiskt och produktivt
- klarar av att utföra en arbetsprestation som uppfyller allmänna kvalitetskrav
- utför sitt arbete så att det inte förekommer några större variationer i tjockleken på vattentätningen och plattor kan läggas direkt på den isolerade ytan
- kan utföra vattentäta isoleringar.

Prestationen underkänns om examinanden

- inte kan arbeta självständigt
- genom sitt arbete framkallar allvarlig fara för sig själv eller andra
- genom sitt sätt att arbeta förorsakar onödig rengöring och städning
- beaktar varken de krav som underlaget ställer eller bruksegenskaperna hos det material som används
- utför underarbetet felaktigt eller bristfälligt
- förorsakar onödigt materialspill
- placerar fogarna i strid med anvisningarna
- inte kan utarbeta ett fungerande dagsschema
- inte kan arbeta i den takt som förväntas av en yrkesman
- åstadkommer ytor som inte uppfyller allmänna kvalitetskrav
- har monterat vattentäta isoleringsskikt där skillnaderna i tjocklek är betydande eller där det tunnaste skiktet inte motsvarar tillverkarens riktvärden

- utför isoleringar som inte är vattentäta (mätning vid undertryck på 0,15 bar)
- utför hörnförstärkningar där hörnen är för avrundade eller åstadkommer någon annan upphöjning som förhindrar plattsättningen
- inte iakttar anvisningarna för tätningar av golvbrunnar och rörgenomföringar.

10 § Montering av textila beläggningar och beklädnader

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanderna kan förhålla sig ansvarsfullt och kundorienterat till sitt arbete. Examinanderna kan före monteringen av ytskiktet utföra nödvändiga grundarbeten inklusive montering av underlagsfilt för att uppnå den kvalitet som fastställts i de allmänna kvalitetskraven på byggnadsarbeten (RYL). De kan självständigt med hjälp av en arbetsbeskrivning montera textila beläggningar och beklädnader.

Examinanderna kan montera beläggningarna och beklädnaderna genom spänning, limning och tejpning. Till arbetsuppgifterna hör också att sy fogar och montera lister. Examinanderna känner till vilka olika underlag som lämpar sig för respektive beläggning och beklädnad och vilka krav på ytjämnhet och andra krav som ställs på underlaget. Examinanderna känner till de viktigaste egenskaperna hos material som de använder och vet vilka risker som kan vara förknippade med arbetsmetoder som de tillämpar. De vet hur man planerar sitt dagliga arbete så att det kan utföras produktivt och säkert. De kan bedöma materialåtgången och välja arbetsredskap och hjälpmedel som lämpar sig för det aktuella monteringsarbetet.

Examinanderna känner till innehållet i kollektivavtalet för golvlägningsbranschen och kan vid behov tillämpa ackordspriserna i avtalet vid prissättningen av det egna arbetet.

Examinanderna känner till vad som krävs av olika underlag för att arbetet skall lyckas och vet vilka egenskaper verktygen och materialen bör ha för att resultatet skall bli bra. De kan sköta sitt arbete självständigt, snyggt och säkert i en takt som förväntas av en erfaren yrkesman.

b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesskickligheten och de kunskaper och principer som den bygger på samt förmågan att tillämpa kunskaperna påvisas huvudsakligen i en verklig arbetsmiljö i utförandet av normala arbetsuppgifter. Det fristående yrkesprovet kan kompletteras med olika utredningar, skriftliga arbeten och uppgifter, intervjuer och diskussioner samt med examinandens självvärdering.

När yrkesprovet planeras och genomförs kan man ta hänsyn till särskilda drag som kännetecknar den bransch inom vilken examinandens organisation eller den organisation som examinanden har valt ut är verksam. Den yrkesskicklighet som krävs för examen påvisas genom en allmängiltig arbetsuppgift inom golvlägningsbranschen där examinandens prestationer kan avrapporteras och bedömas. I uppgiften kan ingå till exempel att montera textila beläggningar och beklädnader i trappor, gångar, hytter och restauranger i fartyg eller motsvarande arbetsprov vid läroinrättningen. Till arbetsuppgifterna hör till exempel montering av underlagsfilt, fästning av spik- och kantlister, inpassning av den textila beklädnaden samt sömnad och spänning av kanter och fogning med värmetejp. Examinanderna skall utarbeta ett skriftligt dagsschema som anknyter till arbetsuppgifterna och göra en uträkning av ackordslönerna enligt tillämpliga delar av gällande kollektivavtal.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Prestationen godkänns om examinandena

- självständigt kan montera sedvanliga textila beläggningar och beklädnader
- kan bedöma kvaliteten och produktiviteten i fråga om det egna arbetet
- förhåller sig ansvarsfullt och kundorienterat till sitt arbete
- beaktar de krav som underlaget ställer och bruksegenskaperna hos de material som används
- kan utarbeta en fungerande arbetsplan
- tidsmässigt kan samordna de olika arbeten och arbetsmoment som förekommer på en arbetsplats
- utför nödvändiga underlagsarbeten på ett ändamålsenligt sätt
- använder material effektivt och rationellt
- kan planera fogindelningen så att resultatet blir hållbart och snyggt
- arbetar systematiskt och produktivt
- klarar av att utföra en arbetsprestation som uppfyller allmänna kvalitetskrav.

Prestationen underkänns om examinandena

- inte kan arbeta självständigt
- genom sitt arbete framkallar allvarlig fara för sig själv eller andra
- genom sitt sätt att arbeta förorsakar onödig rengöring och städning
- inte beaktar de krav som underlaget ställer och inte heller bruksegenskaperna hos det material som används
- utför underarbetet felaktigt eller bristfälligt
- förorsakar onödigt materialspill
- placerar fogarna i strid med anvisningarna
- inte kan utarbeta ett fungerande dagsschema
- i kollektivavtalet inte kan hitta de arbetslag som ingår i hans eller hennes dagsschema och inte beaktar bestämmelserna om ackordsprissättning på korrekt sätt
- inte kan arbeta i den takt som förväntas av en yrkesman
- åstadkommer ytor som inte uppfyller allmänna kvalitetskrav.

11 § Idrottsgolv och sviktande golv

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanderna kan med hjälp av arbetsbeskrivning lägga ett idrottsgolv eller ett sviktande golv och utföra linjemarkeringar på det monterade golvet.

Examinanderna är insatta i monteringen av sviktande golv av matta, massa eller trä. De är orienterade om funktionsprinciper, material och krav på underlag för åtminstone en av de ovannämnda golvtyperna. De kan undersöka undergolv och material för golvtypen i fråga och klarar vid behov av att reparera underlaget och redogöra för eventuella materialbrister.

Examinanderna kan planera och genomföra monteringen av den golvtyp som hör till deras kompetensområde och utföra linjemarkeringar.

Examinanderna känner till vad som krävs av olika underlag för att arbetet skall lyckas och vet vilka egenskaper verktygen och materialen bör ha för att resultatet skall bli bra. De kan sköta sitt arbete självständigt, snyggt och säkert i en takt som förväntas av en erfaren yrkesman.

b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesskickligheten och de kunskaper och principer som den bygger på samt förmågan att tillämpa kunskaperna påvisas huvudsakligen i en verklig arbetsmiljö i utförandet av normala arbetsuppgifter. Det fristående yrkesprovet kan kompletteras med olika utredningar, skriftliga arbeten och uppgifter, intervjuer och diskussioner samt med examinandens självvärdering.

När yrkesprovet planeras och genomförs kan man ta hänsyn till särskilda drag som kännetecknar den bransch inom vilken examinandens organisation eller den organisation som examinanden har valt ut är verksam. Den yrkesskicklighet som krävs för examen påvisas genom en allmängiltig arbetsuppgift inom golvlägningsbranschen där examinandens prestationer kan avrapporteras och bedömas. I uppgiften kan ingå till exempel att montera ett sviktande golv i trä med korsskålning eller elastisk skålning. Som godkänd prestation betraktas också ett sviktande golv som byggts upp i skikt bestående av massa eller någon typ av matta. I arbetsprestationen skall alltid ingå utförandet av linjemarkeringar på två olika spelplaner.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Prestationen godkänns om examinanden

- självständigt kan utföra monteringen av idrottsgolv och sviktande golv
- kan bedöma kvaliteten och produktiviteten i fråga om den egna arbetet
- förhåller sig ansvarsfullt och kundorienterat till sitt arbete
- beaktar de krav som underlaget ställer
- utför nödvändiga underlagsarbeten på ett ändamålsenligt sätt
- kan utföra nödvändiga reparationer av underlaget och reklamera eventuella materialbrister
- använder material effektivt och kvaliteten på arbetet motsvarar de krav på elasticitet och ytegenskaper som ställs på golven
- utför linjemarkeringar på spelplanerna enligt fastställda mått
- beaktar bruksegenskaperna hos de material som används
- kan utarbeta en fungerande arbetsplan
- tidsmässigt kan samordna de olika arbeten och arbetsmoment som förekommer på en arbetsplats
- kan planera fogindelningen så att resultatet blir hållbart och snyggt
- arbetar systematiskt och produktivt
- klarar av att utföra en arbetsprestation som uppfyller allmänna kvalitetskrav.

Prestationen underkänns om examinanden

- inte kan arbeta självständigt
- inte på förhand kontrollerar planer, material och genomförbarhet
- genom sitt arbete framkallar allvarlig fara för sig själv eller andra

- genom sitt sätt att arbeta förorsakar onödig rengöring och städning
- inte beaktar de krav som underlaget ställer och inte heller bruksegenskaperna hos det material som används
- utför underarbetet felaktigt eller bristfälligt
- förorsakar onödigt materialspill
- placerar fogarna i strid med anvisningarna
- gör linjemarkeringar som inte motsvarar angivna mått eller utför dem slarvigt
- inte kan utarbeta ett fungerande dagsschema
- inte kan arbeta i den takt som förväntas av en yrkesman
- åstadkommer ytor som inte uppfyller allmänna kvalitetskrav.

12 § Reparation och renovering av parkett- och trägolv samt trapparbeten

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanderna kan planera och lägga parkettgolv med friser och mönster. De kan utföra beläggningar med olika parkettyper på olika slag av trappkonstruktioner och klarar av att reparera trägolv, allt från att förnya och reparera gamla skälningar till att lägga nya golvbräder.

Examinanderna kan identifiera de vanligaste parkettyperna i vårt land och kan upprätta en kostnadskalkyl utifrån en viss parketttyp och reparationsbehovet i förhållande till de uppställda målen. De är medvetna om att målen är olika beroende på om man skall reparera en skada eller renovera en yta och de kan utföra ett arbete som håller en angiven kvalitetsnivå.

Examinanderna känner till vad som krävs av olika underlag för att arbetet skall lyckas och vet vilka egenskaper verktygen och materialen bör ha för att resultatet skall bli bra. De kan sköta sitt arbete självständigt, snyggt och säkert i en takt som förväntas av en erfaren yrkesman.

b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesskickligheten och de kunskaper och principer som den bygger på samt förmågan att tillämpa kunskaperna påvisas huvudsakligen i en verklig arbetsmiljö vid utförandet av normala arbetsuppgifter. Det fristående yrkesprovet kan kompletteras med olika utredningar, skriftliga arbeten och uppgifter, intervjuer och diskussioner samt med examinandens självvärdering.

När yrkesprovet planeras och genomförs kan man ta hänsyn till särskilda drag som kännetecknar den bransch inom vilken examinandens organisation eller den organisation som examinanden har valt ut är verksam. Den yrkesskicklighet som krävs för examen påvisas genom en allmängiltig arbetsuppgift inom golvläggningsbranschen där examinandens prestationer kan avrapporteras och bedömas. I uppgiften kan ingå till exempel att tillverka och montera en fris eller kompasstjärna i golvet. Att riva ett golv som är skadat eller i behov av renovering i den utsträckning som behövs och återställa golvet i dess ursprungliga skick. Normala ytbehandlingar av utförda arbeten så att ytan är i användbart skick.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen granskas i synnerhet resultatet av det färdiga arbetet som en visuell helhet. I fråga om reparations- och renoveringsarbeten granskas examinandernas förmåga att förena den gamla och den reparerade delen på ett harmoniskt sätt.

Prestationen godkänns om examinanden

- självständigt kan utföra sedvanliga beläggningsarbeten i plast
- kontrollerar underlaget och materialplanen för att försäkra sig om att arbetet är genomförbart
- vid behov kan reklamera bristfälliga eller felaktiga planer
- kan bedöma kvaliteten och produktiviteten i fråga om den egna arbetet
- förhåller sig ansvarsfullt och kundorienterat till sitt arbete
- beaktar de krav som underlaget ställer och bruksegenskaperna hos de material som används
- kan utarbeta en fungerande arbetsplan
- tidsmässigt kan samordna de olika arbeten och arbetsmoment som förekommer på en arbetsplats
- utför nödvändiga underlagsarbeten på ett ändamålsenligt sätt
- använder material effektivt och rationellt
- kan planera fogindelningen så att resultatet blir hållbart och snyggt
- arbetar systematiskt och produktivt
- åstadkommer ytor som tekniskt och visuellt uppfyller angivna kvalitetskrav
- klarar av att utföra en arbetsprestation som uppfyller allmänna kvalitetskrav.

Prestationen underkänns om examinanden

- inte kan arbeta självständigt
- varken kan granska eller avrapportera brister i arbetsplanerna
- genom sitt arbete framkallar allvarlig fara för sig själv eller andra
- genom sitt sätt att arbeta förorsakar onödig rengöring och städning
- inte beaktar de krav som underlaget ställer och inte heller bruksegenskaperna hos det material som används
- utför underarbetet felaktigt eller bristfälligt
- förorsakar onödigt materialspill
- placerar fogarna i strid med anvisningarna
- inte känner till olika parkettslag
- inte kan utarbeta ett fungerande dagsschema
- i kollektivavtalet inte kan hitta de arbetslag som ingår i hans eller hennes dagschema eller inte beaktar bestämmelserna om ackordsprissättning på ett korrekt sätt
- inte kan arbeta i den takt som förväntas av en yrkesman
- utför en arbetsprestation som visuellt inte är förenlig med helheten
- åstadkommer ytor som inte uppfyller allmänna kvalitetskrav.

a) Krav på yrkesskicklighet

De som avlägger examensdelen kan självständigt utföra plattsättningar med olika slag av syrabeständiga specialplattor i bassänger och utföra andra läggningar av specialplattor av olika material, såsom naturstens-, klinker- och tegelplattor. De kan utföra arbetet enligt ritningar och planeringsdokument i den takt som förväntas av en erfaren yrkesman och väljer korrekta arbetsmetoder och utför de olika arbetsmomenten i rätt ordning. De känner till vilka faktorer som påverkar konstruktionernas hållbarhet och planeringen och genomförandet av arbetet och kan beakta dessa faktorer i sitt arbete.

b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesskickligheten och de kunskaper och principer som den bygger på samt förmågan att tillämpa kunskaperna påvisas huvudsakligen i en verklig arbetsmiljö i utförandet av normala arbetsuppgifter. Det fristående yrkesprovet kan kompletteras med olika utredningar, skriftliga arbeten och uppgifter, intervjuer och diskussioner samt med examinandens självvärdering.

När yrkesprovet planeras och genomförs kan man ta hänsyn till särskilda drag som kännetecknar den bransch inom vilken examinandens organisation eller den organisation som examinanden har valt ut är verksam. Den yrkesskicklighet som krävs för examen påvisas genom en allmängiltig arbetsuppgift inom golvläggningsbranschen där examinandens prestationer kan avrapporteras och bedömas. I uppgiften kan ingå till exempel att avjämna ytor, planera fogindelningen, montera plattor och lister, utföra fogning, se till att plattor och bruk finns till hands, rengöra och skydda ytor och städa bort byggavfall.

Examinanderna skall utarbeta en arbetsplan över arbetsuppgifterna i avsnittet. I planen skall ingå:

- beräkning av materialåtgång specificerad enligt teoretisk mängd och spill
- beräkning av tidsåtgång
- arbetsordning
- arbetsredskap, maskiner och utrustning
- tryggnad av arbetssäkerheten.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Prestationen godkänns om examinanden

- självständigt kan utföra krävande plattsättningsarbeten
- håller rent och snyggt på arbetsplatsen
- använder säkra och ergonomiskt riktiga arbetsmetoder och lämplig personlig skyddsutrustning
- kan bedöma kvaliteten och produktiviteten i fråga om den egna arbetet
- beaktar de krav som underlaget ställer och bruksegenskaperna hos de material som används
- kan utarbeta en fungerande arbetsplan

- tidsmässigt kan samordna de olika arbeten och arbetsmoment som förekommer på en arbetsplats
- utför nödvändiga underlagsarbeten på ett ändamålsenligt sätt
- använder material effektivt och rationellt
- kan planera fogindelningen så att resultatet blir hållbart och snyggt
- arbetar systematiskt och produktivt
- klarar av att utföra en arbetsprestation enligt kvalitetskraven i arbetsbeskrivningen och andra projekthandlingar
- klarar av att utföra en arbetsprestation vars kvalitet överensstämmer med de allmänna kvalitetskraven.

Prestationen underkänns om examinanden

- inte kan arbeta självständigt
- inte håller rent och snyggt på arbetsplatsen
- genom sitt arbete framkallar allvarlig fara för sig själv eller andra
- inte använder personlig skyddsutrustning som lämpar sig för ändamålet
- genom sitt sätt att arbeta förorsakar onödig rengöring och städning
- inte beaktar de krav som underlaget ställer och inte heller bruksegenskaperna hos det material som används
- utför underarbetet felaktigt eller bristfälligt
- förorsakar onödigt materialspill
- placerar fogarna i strid med anvisningarna
- inte kan utarbeta ett fungerande arbetsschema
- inte kan arbeta i den takt som förväntas av en yrkesman
- inte kan utföra en arbetsprestation vars kvalitet överensstämmer med de krav som anges i arbetsbeskrivningen och i andra projekthandlingar
- åstadkommer ytor som inte uppfyller allmänna kvalitetskrav.

14 § Företagsamhet

a) Krav på yrkesskicklighet

Examinanderna kan själva bedöma sina möjligheter och förutsättningar att verka som företagare. De kan analysera de möjligheter och risker som är förenade med grundandet av ett företag i golvlägningsbranschen. Examinanderna känner till olika sätt att inleda företagsverksamhet och olika företagsformer.

Examinanderna kan i samarbete med sakkunniga utarbeta en enkel affärsidé och vet vilka ekonomiska, produktionsmässiga och immateriella resurser det krävs för att starta ett företag. De kan tillsammans med sakkunniga bedöma vilka möjligheter deras affärsidé har att lyckas.

Examinanderna är medvetna om vilken betydelse kundkontakter och andra samarbetsförhållanden har för framgången i ett företag och kan med detta som utgångspunkt utveckla kontakterna. De kan i sin verksamhet iaktta de viktigaste ekonomiska principerna för företagsverksamhet. Examinanderna klarar också av att uppskatta resursbehovet i det planerade företaget.

Examinanderna känner till den viktigaste lagstiftningen på området och de grundläggande villkoren kring företagarens ställning och utkomstskyddet för arbetslösa. De klarar av att skaffa den information och den expertservice som behövs när företaget grundas och på olika stadier i verksamheten.

b) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesskickligheten påvisas genom att examinanderna utarbetar en utvecklingsplan som omfattar grundandet av ett företag och bearbetningen av en företagsidé till en fungerande affärsidé.

Examinandernas kunskaper och färdigheter bedöms i en autentisk verksamhet som anknyter till företagsverksamhet. En viktig del av yrkesprovet är ett projekt kring etableringen av en långsiktig företagsverksamhet där examinanderna bearbetar sin affärsidé så att den kan användas inom ett företag i golvlägningsbranschen. Vid utvecklingen av en fungerande affärsidé bör examinanderna i analysen av omvärlden i första hand utgå från en blivande golvläggares synvinkel.

c) Mål och kriterier för bedömningen

Vid bedömningen av examinanderna bör man fästa vikt vid i synnerhet följande mål för bedömningen:

- examinandens förutsättningar att arbeta som företagare och att planera utvecklingen av den egna företagsverksamheten
- omfattningen av examinandens kunskaper om de basfärdigheter som behövs för att starta ett företag och insikter i viktiga frågor på området
- i vilken utsträckning examinanden drar nytta av experttjänster och informationskällor.

Prestationen godkänns om examinanden

- vet vilka värderingar och personliga färdigheter som bidrar till att en företagare lyckas i sin verksamhet och kan bedöma sig själv och sin eventuella företagsverksamhet och dra slutsatser och fatta beslut beträffande sin utveckling som företagare
- värdesätter sin yrkesskicklighet och även kan föra fram den
- är så insatt i verksamheten i ett företag i golvlägningsbranschen att han eller hon kan analysera företagets tänkbara framtidsutsikter, utveckling och ställning på marknaden ur sin egen synvinkel som blivande företagare
- vet vilka olika alternativ som erbjuds för den som startar ett företag och känner till vilka lösningar som vanligen tillämpas i Finland, bl.a. företagsformer, tillvägagångssätt på etableringsstadiet, ansvar, resursbehov och risker, och kan diskutera med sakkunniga om lämpliga alternativ för sin planerade företagsverksamhet
- tillsammans med sakkunniga kan utveckla sin företagsidé till en fungerande affärs- eller serviceidé för sitt företag och därvid ta hänsyn till efterfråge- och konkurrensfaktorerna på marknaden och beakta väsentliga faktorer som är viktiga för att den egna affärsidén skall fungera och som bidrar till att framhäva idén
- kan läsa företagets bokslut, och få information om bl.a. kapital, tillgångar, solvens och resultat

- förstår de principer som tillämpas vid kostnadsberäkning och vet vilka marknadsfaktorer som bör vägas in för att man skall åstadkomma en riktig prissättning av produkterna
- kan utarbeta en översiktlig resultatprognos för sitt företag och skaffa information och experthjälp med tanke på företagets skattefrågor
- känner till vilka lagstadgade åtgärder som krävs vid etableringen av företag och vet var man vid behov kan få experthjälp.

Prestationen underkänns om examinandem

- inte har en positiv attityd till entreprenörskap och inte kan bedöma sina företagarfärdigheter
- inte själv kan planera åtgärder som stödjer det egna företagandet
- saknar de grundläggande färdigheter som behövs för att starta ett företag
- inte kan utnyttja experthjälp eller olika informationskällor vid utarbetandet av en affärsverksamhetsplan.

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.

Utbildningsstyrelsen/biblioteket
Pb 380 (Hagnäsgatan 2)
00531 Helsingfors
tfn: (09) 774 774 50
fax (09) 774 774 75
myynti@oph.fi
www.oph.fi/svenska/bokhandel